

Burgerlijke stand

1 ■ 2024

Colofon

- **Missie** JurisDidact streeft ernaar kennis en inzicht bij juristen te verhogen en de ontwikkeling van het professioneel handelen te bevorderen door middel van onafhankelijke, individuele nascholing.
- **PO-punten** 3
- **Geldigheid** U kunt de eindtoets maken zolang deze in uw online persoonlijk dossier staat vermeld.

- **Redactie** Mr. Pieter Dorhout, hoofdredacteur
Prof. mr. dr. Sven Brinkhoff
Mr. drs. Marije Jeltes
Mr. dr. Lies Punselie
- **Docent** Mr. Eric Gubbels
- **Uitgever** Igno Ketelaars
- **Vormgeving** Roelof Koster Design, Mildam
- **Foto omslag** Splinter Photography, Job Jonathan Schlingemann

© 2024 JurisDidact, Gorssel
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

- **Bestellingen** De basisprijs van een programma is € 194,50 (excl. btw), tenzij anders vermeld. Bij gelijktijdige bestelling vanaf 4 programma's geldt korting. Zie hiervoor de website van JurisDidact. JurisDidact legt de gegevens van bestellers vast voor verwerking van de bestelling. De gegevens kunnen door ons worden gebruikt om u te informeren over relevante producten en diensten, tenzij u te kennen hebt gegeven hiertegen bezwaar te hebben.
- **Certificaten** Certificaten worden alleen toegekend aan kopers van losse programma's.
- **Administratie** Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u deze gegevens door te geven aan de klantenservice van JurisDidact: Parallelweg 25, 7213 VT Gorssel.
- **Algemene voorwaarden** Levering en diensten geschieden volgens de Algemene voorwaarden van MOCuitgevers BV, gedeponerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 6469182. Een exemplaar van deze voorwaarden zal op verzoek worden toegezonden. De voorwaarden zijn te raadplegen via www.mocuitgevers.nl.

Inhoud

Inleiding – 5

Pretoets – 7

Blok A

Burgerlijke stand

- A1 Registers en latere vermeldingen – 10
- A2 Fouten in een akte – 13
- A3 Kennelijke schrijf- of spelfouten en misslagen – 13
- A4 Overige fouten – 15
- A5 Rechtsmiddelen tegen beslissing van de ambtenaar van de burgerlijke stand – 16

Blok B

De Basisregistratie Personen (BRP)

- B1 De Basisregistratie Personen (BRP) – 18
- B2 Inschrijving in de BRP – 21
- B3 Verbeteren of bijwerken van gegevens – 25
- B4 Bijzondere gegevens – 29

Blok C

Wijziging van de geboortedatum en identiteit

- C1 Recht op registratie bij geboorte – 32
- C2 Wijziging van geboortegegevens – 33
- C3 Aanvulling van geboortegegevens – 36
- C4 Identiteitswijziging – 38

Afkortingenlijst – 42

Antwoorden pretoets en casuïstiek – 43

Literatuur – 51

Toetsvragen – 52

Inleiding

Deze cursus gaat over de burgerlijke stand en de Basisregistratie Personen, en over de verhouding tussen deze administraties. Van oudsher hebben advocaten te maken met de registers van de burgerlijke stand. Voor diverse procedures in het familierecht, bijvoorbeeld voor procedures rondom vaderschap, zijn afschriften van akten van de burgerlijke stand nodig. Een echtscheiding komt tot stand door inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand. Maar wat te doen als er een fout in een akte van de burgerlijke stand staat? Als uw cliënt meent dat een vader niet als zodanig in de akte had mogen worden vermeld, of dat een kind andere namen had moeten hebben? Maakt het verschil of de onjuiste afstamming niet in een Nederlandse akte voorkomt, maar in de Basisregistratie Personen? Is een gerechtelijke procedure altijd nodig om gegevens te verbeteren? Wanneer kan de ambtenaar zelf aan uw verzoek voldoen?

De Basisregistratie Personen (BRP) is de Nederlandse basisadministratie van persoonsgegevens. Welke gegevens worden daarin geregistreerd? Hoe kunnen gegevens in de BRP worden gewijzigd? Onder welke voorwaarden? Welke bewijskracht hebben deze gegevens? Is de ambtenaar van de burgerlijke stand ook bevoegd om de BRP bij te houden? In deze cursus beogen we om op al deze vragen, en nog meer, een antwoord te geven.

Voor de verschillende gegevens in de basisadministratie gelden uiteenlopende regels. Deze worden besproken in blok B. Daarna worden nog enkele onderwerpen beschreven die relatief vaak aanleiding geven tot procedures.

Deze cursus is verdeeld over drie blokken:

Blok A

Blok B

Blok C

Burgerlijke stand

De Basisregistratie Personen (BRP)

Wijziging van de geboortedatum en van de identiteit

■ Doelstellingen

Na afloop van deze juridische nascholing:

- kent u de verschillen tussen registratie van gegevens in de burgerlijke stand en in de Basisregistratie Personen (BRP);
- kent u de formele en materiële vereisten voor het registreren en wijzigen van gegevens in de bevolkingsadministratie.

- *Opmerking* Deze juridische nascholing is in drie gedeelten, Blok A, Blok B en Blok C, door te werken. U zult voor de blokken elk een uur nodig hebben. Mogelijk beklijft de stof beter als u het programma in drie gedeelten doorwerkt, dan wanneer u alles in één keer bestudeert.
- *Criteria toets* U slaagt voor de eindtoets als u minimaal 6 van de 10 vragen juist hebt beantwoord. U kunt tweemaal herkansen.
- *Over de docent* Mr. Eric Gubbels is adviseur bij de afdeling Dienstverlening van de gemeente Amsterdam en het adviesbureau van de Nederlandse vereniging voor burgerzaken (NVVB). Hij is voorzitter van de commissie Persoonsregistratie van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. Daarnaast verzorgt hij regelmatig opleidingen, zowel binnen de gemeente Amsterdam als daarbuiten.

Om voor uzelf te bepalen wat uw kennis is van dit onderwerp, kunt u vrijblijvend de pretoets maken. De resultaten van de pretoets tellen niet mee voor uw eindscore.

- 1 In welke wet zijn de taken van de ambtenaar van de burgerlijke stand geregeld?
  - A In het Burgerlijk Wetboek.
  - B In de Wet BRP.
  - C In de Wet rechten burgerlijke stand.
  - D In de Handleiding Uitvoeringsprocedures (HUP).

- 2 Welke akte is een registerakte?
  - A Akte van naamskeuze.
  - B Akte van erkenning.
  - C Akte van ontkenning en erkenning van vaderschap.
  - D Geboorteakte.

- 3 Wie kunnen een buitenlandse akte laten overschrijven bij de bijzondere registers van de Burgerlijke Stand in Den Haag?
  - A Inwoners van Nederland.
  - B Personen van wie gegevens zijn vastgelegd in de RNI.
  - C Personen die Nederlander zijn geweest.
  - D Vreemdelingen die tot Nederland zijn toegelaten.

- 4 Welke fouten mag de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf verbeteren?
  - A De ambtenaar van de burgerlijke stand mag fouten zelf verbeteren als die rechtstreeks uit stukken blijken.
  - B De ambtenaar van de burgerlijke stand mag niet zelfstandig fouten in de akte verbeteren.
  - C De ambtenaar van de burgerlijke stand mag alleen fouten in de akte verbeteren nadat hij daarvoor toestemming heeft verkregen van de Officier van Justitie.
  - D De ambtenaar van de burgerlijke stand mag fouten in de akte alleen verbeteren nadat hij daarvoor toestemming heeft verkregen van de rechtbank.

- 5 Wanneer kan de ambtenaar van de burgerlijke stand niet ambtshalve een akte aanpassen?
- A Uw cliënt is het niet eens met de voornamen die zijn ouders bij zijn geboorte voor hem hebben opgegeven.
  - B Uw cliënt heeft onlangs zijn kind erkend in Suriname en wil graag dat die erkenning wordt vermeld op de Nederlandse geboorteakte.
  - C Uw cliënt toont een huwelijksakte. Hij was al enige tijd getrouwd toen zijn kind werd geboren. Hij wil als vader in de geboorteakte van zijn kind worden vermeld.
  - D Uw cliënt kan met documenten bewijzen dat zijn naam onjuist in zijn geboorteakte staat vermeld.
- 6 Welke gegevens staan zowel in de BRP als in de geboorteakte?
- A Adresgegevens.
  - B Informatie over het huwelijk van de ouders.
  - C Oudergegevens.
  - D Nationaliteitsgegevens.
- 7 Welke sanctiemogelijkheden heeft het gemeentebestuur wanneer een burger niet voldoet aan zijn verplichting om buitenlandse rechtsfeiten te bewijzen?
- A Het gemeentebestuur kan aangifte doen van een strafbaar feit.
  - B Het gemeentebestuur kan een privaatrechtelijke vordering instellen wegens een onrechtmatige daad.
  - C Het gemeentebestuur kan een bestuurlijke boete opleggen.
  - D Het gemeentebestuur kan besluiten dat het gegeven voortaan niet meer wordt geregistreerd.
- 8 Mevrouw Fatima Khaled Malik staat in de BRP ingeschreven op grond van een verklaring onder ede. Zij legt een aantal documenten uit Sudan over:
- Een geboorteakte met vermelding van haar naam als 'Fatima Khaled Malek'.
  - Een paspoort met vermelding van haar naam als Malik, Fatima.
  - Een schoolrapport met vermelding van haar naam als Malik, Fatima Khalid.
  - Een huwelijksakte met vermelding van haar naam als Khaled Malik, Fatima.
- Welk document wordt gebruikt om de namen van Fatima te registreren?
- A De geboorteakte.
  - B Het paspoort.
  - C De huwelijksakte.
  - D Het schoolrapport.

- 9 Welk bewijsstuk of welke bewijsstukken zijn nodig om een identiteit te wijzigen die is geregistreerd in de Basisregistratie Personen?
- A DNA-bewijs.
  - B Nederlandse geboorteakte.
  - C Paspoort en buitenlandse geboorteakte.
  - D Schooldiploma's of andere oude buitenlandse documenten.
- 10 Bij welke instantie kan een verzoek tot geboortedatumwijziging worden ingediend?
- A Bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.
  - B Bij het college van burgemeester en wethouders (de gemeente).
  - C Bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
  - D Bij al deze instanties.

Registers en latere vermeldingen

De regels voor de bijhouding van akten van de burgerlijke stand zijn met name terug te vinden in Boek 1 BW en in het Besluit burgerlijke stand. Het zijn regels van burgerlijk recht.

De registers van de Burgerlijke stand zijn in Nederland meer dan 225 jaar geleden ingevoerd voor het vastleggen van belangrijke levensmomenten: geboorte, huwelijk en overlijden. Sinds 1 januari 1998 is het register van geregistreerde partnerschappen daaraan toegevoegd. In de registers worden de registerakten ingeschreven. Er zijn vier registers: de registers van geboorten, overlijden, huwelijken en geregistreerde partnerschappen.

Door het afleggen van een verklaring ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen vervolgens nog andere op die registerakte betrekking hebbende rechtsfeiten tot stand worden gebracht. Voorbeelden zijn de erkenning van een kind of een naamскеuze voor het eerste kind dat tot twee ouders in familierechtelijke betrekking komt te staan. Ook deze rechtsfeiten worden vastgelegd in akten, die echter geen registerakten zijn. Deze en andere rechtsfeiten, zoals een uitgesproken echtscheiding, een adoptie of de vaststelling dat een gegeven in de akte onjuist is, leiden wel tot aanvullingen van de registerakten van de burgerlijke stand. Door middel van een latere vermelding wordt de registerakte aangevuld met dit toegevoegde gegeven.

Een bijzondere ambtenaar van de burgerlijke stand is de ambtenaar van de burgerlijke stand van Den Haag. De ambtenaar van de burgerlijke stand van die stad legt ook rechtsfeiten vast die buiten Nederland tot stand zijn gekomen, en betrekking hebben op (oud-) Nederlanders, op personen die als Nederlander worden behandeld of op personen met een verblijfsvergunning asiel (art. 1:25 lid 1 BW). De Haagse ambtenaar maakt in die gevallen dus aan de hand van de buitenlandse akte een Nederlandse akte op. Deze akte heeft vervolgens dezelfde bewijskracht als andere Nederlandse akten. Sommige rechtsfeiten komen pas tot stand nadat deze in de registers van de burgerlijke stand zijn ingeschreven. In die gevallen kan de Haagse ambtenaar uiteraard ook een akte opmaken van anderen dan (oud-)Nederlanders en vreemdelingen met een verblijfsvergunning

asiel (1:25 lid 2 BW). In de gemeente Den Haag bevindt zich daartoe nog een vijfde register, voor de inschrijving van Nederlandse rechterlijke uitspraken over buiten Nederland voltrokken huwelijken en geregistreerde partnerschappen.¹

De registerakten van geboorte, van huwelijk en partnerschap en van overlijden vormen de basis van de burgerlijke stand. Andere rechtsfeiten, zoals erkenning, vaststelling vaderschap of een echtscheiding, worden daarin ook bijgehouden. Dit gebeurt door middel van ‘latere vermeldingen’: losbladige bijlagen bij de akten waarin het rechtsfeit staat vermeld. Tot 1995 werden in plaats van latere vermeldingen zogenoemde kantmeldingen geplaatst op de akte. Onder meer in verband met de digitalisering bleek een systeem van latere vermeldingen praktischer. Sinds 1995 worden de latere vermeldingen daarom digitaal opgemaakt. Intussen wordt er ook gewerkt aan digitalisering van de registers zelf. De Wet modernisering burgerlijke stand² maakt het mogelijk om digitaal aangifte te doen van geboorte en overlijden en digitaal een voorgenomen huwelijk of geregistreerd partnerschap te melden. Ook regelt de wet de elektronische afgifte van uittreksels uit de burgerlijke stand, en uiteindelijk de elektronische opslag van akten. Maar zover is het nog niet want de wet wordt gefaseerd ingevoerd. Sinds 1 juli 2015 is digitale overlijdensaangifte wettelijk mogelijk.³ Sinds 1 juli 2016 mogen gemeenten de digitale melding van voorgenomen huwelijken of partnerschapsregistraties toestaan.⁴ Geboorteaangifte mag sinds 1 januari 2020 elektronisch worden gedaan.⁵ Ten aanzien van de overige onderdelen is nog geen invoeringsdatum bekend. De wettelijke mogelijkheid tot het elektronisch doen van aangifte verleent de ABS de bevoegdheid om dergelijke aangiften in ontvangst en in behandeling te nemen. Gemeenten zijn niet verplicht om deze mogelijkheid aan te bieden.

Een akte van de burgerlijke stand bestaat uit de oorspronkelijke akte, aangevuld met alle latere vermeldingen bij die akte. Er wordt bijvoorbeeld bij de aangifte van geboorte van een kind een geboorteakte opgemaakt. Als het kind buiten huwelijk is geboren, ontstaat alleen het juridisch moederschap van rechtswege (art. 1:198 en 199 BW). De moeder uit wie het kind is geboren, wordt op de geboorteakte vermeld. Wordt het kind erkend, dan wordt van die erkenning een akte opgemaakt (art. 1:203 BW) en vervolgens wordt aan de geboorteakte van de erkenning een latere vermelding toegevoegd (art. 1:20 BW). De erkenning kan ook voor de geboorte worden gedaan en ook dan wordt van de erkenning een akte opgemaakt. Als het kind vervolgens ter wereld komt en een geboorteakte wordt opgemaakt, wordt ook van deze prenatale erkenning een latere vermelding aan de geboorteakte gevoegd. De erkenning zelf heeft echter reeds gevolg vanaf het moment dat zij is gedaan (art. 1:203 lid 2 BW). Dat betekent dat in geval van prenatale erkenning, het kind vanaf de geboorte in familierechtelijke betrekking staat tot de erkenner én de moeder.

De ambtenaar van de burgerlijke stand registreert ook rechtsfeiten die elders tot stand zijn gekomen. Zo kan hij aan zijn akten een latere vermelding toevoegen van de adoptie van een kind, van een erkenning in een andere gemeente of van de wijziging van een naam door de Koning.

Dat het rechtsfeit gevolg heeft vanaf het moment dat het tot stand komt, geldt niet altijd. Een geslachtsnaam wijzigt op het moment dat het Koninklijk Besluit, waarbij de wijziging tot stand komt, wordt ondertekend. Het doet er niet toe dat dit Koninklijk Besluit pas later in de geboorteakte wordt verwerkt. Een voornaam wordt niet gewijzigd bij Koninklijk Besluit, maar door een uitspraak van de rechter. In geval van voornaamswijziging bepaalt de wet in art. 1:4 lid 4 BW dat de wijziging geschiedt doordat van de rechterlijke beschikking een latere vermelding aan de geboorteakte wordt toegevoegd. De voornaam wijzigt dus, anders dan de geslachtsnaam, pas op het moment dat deze in de geboorteakte wordt verwerkt.

Dit principe geldt ook bij de echtscheiding en de ontbinding van het geregistreerd partnerschap (door gerechtelijke ontbinding): door de inschrijving van de beslissing van de rechter treedt het rechtsgevolg in (1:80e lid 2 en 1:163 lid 1 BW). Deze bijzondere registraties vereisen dat inschrijving van de beslissing altijd mogelijk is, ook als er geen akte is van het oorspronkelijke rechtsfeit. Dat is het geval als het oorspronkelijke rechtsfeit buiten Nederland tot stand is gekomen. De ontbinding van een huwelijk dat buiten Nederland tot stand is gekomen, wordt geregistreerd door de ambtenaar van de burgerlijke stand in Den Haag. De ambtenaar van de burgerlijke stand in Den Haag houdt voor deze categorie echtscheidingen een afzonderlijk register bij. Voor de wijziging van voornamen geldt een vergelijkbare regeling. Een voornaam wijzigt nadat de uitspraak daarover in de geboorteakte is verwerkt (1:4 lid 4 BW). Is degene, wiens voornaam wijzigt, buiten Nederland geboren dan zal de Haagse ambtenaar van de burgerlijke stand zijn geboorteakte moeten inschrijven en de wijziging daarop verwerken. De rechtbank, waar de voornamen wijzigen, spreekt in dat geval tevens een last tot inschrijving van de geboorteakte uit.

Akten van de burgerlijke stand die zelf geen registerakten zijn, vormen de grondslag voor een latere vermelding op een registerakte. Het kan natuurlijk ook dan voorkomen dat de registerakte ontbreekt, bijvoorbeeld als een kind dat buiten Nederland is geboren wordt erkend. Als de ouders dat wensen, kunnen zij de geboorteakte van het kind, dat voldoet aan de wettelijke voorwaarden, alsnog in Nederland laten inschrijven, in de registers van de burgerlijke stand in Den Haag. Aan deze ingeschreven akte kan vervolgens een latere vermelding van erkenning worden toegevoegd. Doen zij dat niet, dan blijft de erkenningsakte bewaard in een apart register. Is eenmaal een